

UMEÅ UNIVERSITET

Miljödepartementet

Yttrande: Naturvårdsverkets och Statskontorets rapporter Översyn av åtgärdsprogram för luftkvalitet

Miljödepartementet har anmodat Umeå universitet att yttra sig över Naturvårdsverkets och Statskontorets rapporter Översyn av åtgärdsprogram för luftkvalitet. Dekan vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet har fastställt yttrandet. I beredningen av yttrandet har institutioner vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet samt forskare vid Avdelningen för hållbar hälsa vid Medicinska fakulteten inbjudits att lämna synpunkter på rapporten.

Kommentarer

Naturvårdsverkets 20 förslag är väl motiverade redan utifrån den ambitionsnivå som dagens miljö kvalitetsnormer och miljömål uttrycker, och i ännu högre grad om man beaktar att dagens normer bl a för PM_{2.5} och PM₁₀ ligger betydligt högre än vad som rekommenderats av WHO. Ur hälsoriskperspektiv borde preciseringarna av miljömålen snarast omvandlas till bindande normer, vilket gör föreslagna förändringar av arbetet med åtgärdsprogram angelägna.

Umeå tas fram som ett exempel på iakttagelserna att arbetet med åtgärdsprogram inte givit önskade effekter att undanröja överskridandena av miljö kvalitetsnormer. Här är det också klart att problemen kvarstår delvis för att åtgärdsprogrammet till stor del baserats på åtgärder som kommunen inte råder över, samtidigt som kommunen utformat planer som bedömts motverka förbättrad luft i centrum utan att dessa överprövats av länsstyrelsen. Ett sådant ärende ligger nu hos Mark- och miljödomstolen efter överklagan från Trafikverket. Liknande exempel finns också från storstadsområdena, där man trots normöverskridanden fastställt planer med motiveringar av typen att det bara blir en liten ökning av halterna.

Länsstyrelserna förefaller inte ha varit pådrivande kring åtgärder mot luftföroreningsproblem i städer. Förslagen att stärka Naturvårdsverkets mandat på bekostnad av länsstyrelsens roll syns nödvändigt utifrån de nära kontakter som kan finnas mellan politisk kommunledning och länsledning, ofta med en samsyn på det önskvärda i att etablering eller exploatering inte bromsas av miljökrav.

Att tillgången till modellberäkningar ökas via en ny uppgift för SMHI är välkommet, och som påpekas kräver beräkningarna bra emissionsdata via trafikflödesmätningar och modelleringar, vilket förefaller möjligt att åstadkomma. Beträffande emissionerna från småskalig eldning vore det dock nödvändigt med ett mer tillförlitligt underlag. Troligtvis krävs en författningsgrundad rapporteringsskyldighet för sotningsföretag för att beräkningarna ska kunna ge tillförlitliga resultat.

Yttrandet har fastställts av dekan Mikael Elofsson efter föredragning av kanslichef Åsa Boily

Mikael Elofsson
Dekan

Yttrande
Teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Dekan
Mikael.elofsson@umu.se

UMEÅ UNIVERSITET

Beslutsdatum 2020-06-23
Dnr: 1.5-752-20
Ert dnr: M2020/00276/KI
Sid 2 (2)

Expedieras till

Miljödepartementet

Bertil Forsberg, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet